

Облік і оподаткування

УДК 657:004.75

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20130949>

**Упровадження технологій розподіленого реєстру в систему первинного
обліку підприємств**

Петришин Людмила Петрівна,

доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2124-830X>

Жидовська Наталія Михайлівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1883-5992>

Лобода Наталія Олександрівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Прийнято: 27.04.2026 | Опубліковано: 12.05.2026

Анотація. Метою дослідження є обґрунтування напрямів трансформації первинного обліку підприємств на основі технологій розподіленого реєстру, визначення їх впливу на механізми формування облікової інформації та оцінка економічних і організаційних ефектів упровадження.

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних підходів до організації первинного обліку; порівняльний аналіз – для зіставлення традиційної та DLT-орієнтованої моделей; узагальнення – для формування етапів упровадження та інтерпретації отриманих результатів; SWOT-аналіз – для комплексної оцінки переваг, обмежень, можливостей і загроз застосування DLT у первинному обліку.

У результаті дослідження визначено, що впровадження технологій розподіленого реєстру змінює функціональну логіку первинного обліку, забезпечуючи перехід від документального підтвердження до верифікованих цифрових транзакцій, що формуються в спільному інформаційному середовищі. Окреслено зміну механізму довіри до облікових даних, яка поступово зміщується від суб'єктного рівня до алгоритмічного, а також трансформацію ролі бухгалтера й характеру аудиторських процедур. Проведена аналітична оцінка ефектів засвідчила наявність економічних переваг, зокрема зниження витрат, прискорення обробки операцій і підвищення рівня прозорості.

У висновках встановлено, що трансформація первинного обліку в умовах використання технологій розподіленого реєстру формує нову логіку облікового процесу, змінює механізм довіри до облікових даних від суб'єктного до алгоритмічного рівня, переорієнтовує роль бухгалтера та підходи до аудиту, а також забезпечує економічні переваги у вигляді зниження витрат, прискорення обробки операцій і підвищення прозорості за умови належної цифрової та організаційної інтеграції учасників.

Ключові слова: цифрова трансформація, облікова інформація, розподілені системи, верифікація транзакцій, цифрові екосистеми, смартконтракти.

Implementation of distributed ledger technologies in the primary accounting system of enterprises

Lyudmyla Petryshyn,

Doctor of Sciences in Economics, Professor, Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2124-830X>

Nataliia Zhydovska,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-1883-5992>

Nataliia Loboda,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Abstract. The purpose of the study is to substantiate the directions for transforming primary accounting in enterprises based on distributed ledger technologies, to determine their impact on the mechanisms of accounting information formation, and to assess the economic and organizational effects of their implementation.

The methodological basis of the study includes general scientific and special methods, in particular analysis and synthesis – to generalize theoretical approaches to the organization of primary accounting; comparative analysis – to compare traditional and DLT-oriented models; generalization – to develop implementation stages and interpret the results obtained; SWOT analysis – to comprehensively assess the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of applying DLT in

primary accounting.

The study found that the implementation of distributed ledger technologies is transforming the functional logic of primary accounting, facilitating a shift from paper-based documentation to verified digital transactions generated within a shared information environment. The study outlines a shift in the mechanism of trust in accounting data, which is gradually shifting from the subjective level to the algorithmic level, as well as the transformation of the accountant's role and the nature of audit procedures. An analytical assessment of the effects revealed economic benefits, including cost reduction, accelerated transaction processing, and increased transparency.

The conclusions establish that the transformation of primary accounting in the context of distributed ledger technologies creates a new logic for the accounting process, shifts the mechanism of trust in accounting data from a subjective to an algorithmic level, reorients the role of the accountant and approaches to auditing, and provides economic benefits in the form of cost reduction, accelerated transaction processing, and increased transparency, provided there is adequate digital and organizational integration among participants.

Keywords: digital transformation, accounting information, distributed systems, transaction verification, digital ecosystems, smart contracts.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація бізнес-процесів зумовлює підвищення вимог до якості, оперативності та достовірності облікової інформації. У цих умовах особливого значення набуває первинний облік як базовий складник інформаційної системи підприємства, на рівні якого формується вихідна інформація про господарські операції. Традиційна модель первинного обліку, що базується на документоцентричному підході, характеризується низкою обмежень, пов'язаних зі значною трудомісткістю, залежністю від людського чинника, затримками в обробці інформації та ризиками виникнення розбіжностей між учасниками господарських процесів.

Наявність множинних версій одних і тих самих даних, необхідність проведення звірок і використання посередників у процесі підтвердження операцій знижують ефективність облікових процедур та ускладнюють забезпечення прозорості інформації [1].

У цих умовах актуалізується потреба у формуванні нових підходів до організації первинного обліку, здатних забезпечити інтеграцію, узгодженість і верифікацію облікових даних у цифровому середовищі. Технології розподіленого реєстру створюють передумови для переходу до моделі, у межах якої господарські операції фіксуються у вигляді цифрових транзакцій, що підтверджуються учасниками мережі та зберігаються в спільному інформаційному просторі [2, с. 22]. Такий підхід дозволяє зменшити залежність від централізованих систем, мінімізувати дублювання інформації та підвищити рівень довіри до облікових даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні наукові дослідження все активніше спрямовані на обґрунтування ролі технологій розподіленого реєстру в трансформації бухгалтерського обліку та аудиту, зокрема на рівні первинного обліку як базового елемента формування фінансової інформації. Зокрема, Дж. Арічіу та співавтори (G. Ariciu et al.) з'ясовують, що блокчейн змінює професійну роль бухгалтерів і аудиторів, підвищуючи вимоги до цифрових компетентностей і формуючи нові напрями досліджень у сфері обліку та аудиту [3]. Водночас Х. Парра-Домінгес та колеги (J. Parra-Domínguez et al.) обґрунтовують деструктивний вплив блокчейну на традиційні облікові практики, що проявляється в зростанні прозорості, автоматизації та інтеграції з інтелектуальними технологіями [4]. Доповнюючи ці підходи, колектив авторів на чолі з І. Георгіу (I. Georgiou et al.) акцентує на існуванні значних регуляторних, методичних і професійних викликів, пов'язаних із впровадженням блокчейну в облік і аудит [1]. При цьому А. Ріджанто (A. Rijanto) доводить, що використання блокчейну сприяє подоланню облікових і контрольних труднощів у фінансуванні ланцюгів

постачання, забезпечуючи узгодженість даних між учасниками [5]. Водночас О. Марселіта (O. Marselita) встановлює, що розподілений реєстр підвищує якість облікової інформації через прозорість і зменшення інформаційної асиметрії [6]. Позитивний вплив технологій розподіленого реєстру (DLT) на точність фінансової звітності та ефективність аудиту, що створює передумови для переходу до безперервного контролю, підтверджує Д. Заєд (D. Zayed) [7]. Дослідник А. Хасдік та співавтори (A. Hasdik et al.) засвідчують, що блокчейн забезпечує підвищення прозорості звітності та зниження шахрайства завдяки використанню триплікатного запису та автоматизації аудиту [8]. При цьому М. Дайболл (M. Dyball) та Р. Сітамраджу (R. Seethamraju) виявляють, що трансформація облікових моделей стримується недостатньою готовністю бізнесу та невизначеністю стандартів [9]. Аналогічно Г. Мацьків та колеги (H. Matskiv et al.) підкреслюють як переваги автоматизації та підвищення ефективності, так і ризики впровадження, пов'язані з витратами й помилками [10]. Вітчизняні дослідження також підтверджують трансформаційний потенціал технології. Зокрема, колектив авторів на чолі із В. Замлинським обґрунтовує необхідність інституціоналізації блокчейну для забезпечення прозорості та довіри до фінансової звітності [2], тоді як О. Ярошук, І. Белова визначають його як основу переходу до інтегрованої моделі обліку на базі розподіленого реєстру [11]. Науковиця К. Гілевська (K. Hilevska) доводить, що ефективність упровадження інновацій залежить від узгодженості організаційних і управлінських процесів, що є релевантним для інтеграції DLT в облік [12]. Подібну позицію підтримує Л. Яцемирський (L. Yatsemyrskyi), який підкреслює значення структурованості процесів і координації взаємодій для зниження ризиків у цифрових системах [13]. Водночас В. Ольховський (V. Olkhovsky) наголошує на необхідності поєднання технологічної автономії з організаційною трансформацією підприємств [14]. Крім того, О. Лега, А. Макарчук доводять, що використання інтелектуальних моделей підвищує стійкість цифрових систем, що є критично

важливим для функціонування DLT-орієнтованих облікових середовищ [15, с. 105].

Узагальнюючи результати проведеного огляду, можна підсумувати, що технології розподіленого реєстру формують нову парадигму первинного обліку, орієнтовану на автоматизацію, прозорість і безперервний контроль, однак їх ефективне впровадження потребує комплексного врахування технологічних, організаційних та інституційних чинників.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених використанню технологій розподіленого реєстру у сфері обліку та аудиту, низка важливих аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Насамперед увага дослідників зосереджена на загальних ефектах упровадження блокчейну, таких як підвищення прозорості, автоматизація процедур та трансформація професійної ролі бухгалтерів, тоді як специфіка змін саме на рівні первинного обліку як базової ланки формування інформації розкрита фрагментарно.

Крім того, недостатньо визначено, яким чином трансформується сутність первинного облікового запису в умовах переходу до цифрових транзакцій, а також місце і роль первинного документа у DLT-середовищі. Відсутня узгоджена методична база щодо формалізації реквізитів первинних даних, їх верифікації та інтеграції в розподілений реєстр, що ускладнює практичну реалізацію таких рішень. Окремою проблемою залишається невизначеність механізмів інтеграції DLT з наявними обліковими та ERP-системами підприємств, а також відсутність чітких підходів до розподілу функцій між учасниками облікового процесу в умовах спільного інформаційного середовища. Нерозв'язаними є питання трансформації внутрішнього контролю та аудиту, зокрема переходу до безперервного контролю та управління винятками в автоматизованих системах.

Зазначені прогалини зумовлені швидким розвитком технологій та відставанням нормативного й методичного забезпечення, а також складністю

координації учасників у межах цифрових екосистем. Це визначає необхідність формування цілісного підходу до організації первинного обліку в умовах DLT. Наше дослідження спрямоване на уточнення змісту трансформації первинного обліку, систематизацію моделей його організації та визначення практичних підходів до впровадження відповідних технологій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження трансформації первинного обліку підприємств під впливом технологій розподіленого реєстру та визначення основних змін у механізмах формування облікової інформації в умовах цифровізації.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- 1) дослідити трансформацію первинного обліку в умовах впровадження DLT та визначити її вплив на логіку формування облікової інформації;
- 2) проаналізувати зміни архітектури взаємодії учасників облікового процесу, механізмів довіри до даних та ролі бухгалтера й аудиту в DLT-середовищі;
- 3) оцінити економічні, організаційні та інституційні ефекти впровадження DLT у систему первинного обліку, а також визначити основні переваги, ризики та умови ефективного застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Умови цифрової трансформації економіки актуалізують необхідність перегляду підходів до формування первинної облікової інформації, зокрема через впровадження технологій розподіленого реєстру. DLT змінює саму сутність облікових даних, трансформуючи їх із документально зафіксованих фактів у верифіковані цифрові транзакції, що підтверджуються та синхронізуються всіма учасниками мережі в режимі реального часу. Такий підхід забезпечує підвищення достовірності, прозорості та простежуваності інформації, одночасно мінімізуючи потребу в дублюванні та ручних процедурах контролю [10, с. 181].

У цих умовах відбувається поступовий перехід від документоцентричної моделі первинного обліку до транзакційно-орієнтованої, у межах якої основним елементом є не сам документ як носій інформації, а зафіксована та криптографічно підтверджена операція. Така трансформація дозволяє систематизувати зміни в підходах до формування, перевірки та використання первинної облікової інформації (рис. 1).

Рис. 1. Трансформація первинного обліку підприємства під впливом DLT

Джерело: побудовано авторами за [2; 9; 10; 11]

Подальший розвиток технологій розподіленого реєстру зумовлює не лише зміну внутрішніх процедур обліку, а й трансформацію архітектури взаємодії між учасниками господарських процесів. У таких умовах формується нова модель інформаційного обміну, в основі якої лежить спільне використання єдиного розподіленого реєстру.

На відміну від традиційного підходу, за якого кожен учасник веде автономний облік і здійснює подальші звірки, DLT забезпечує створення

інтегрованого інформаційного середовища, що відображає узгоджену, синхронізовану та підтверджену всіма сторонами версію даних [16]. Це суттєво знижує потребу в міжсистемних звірках, підвищує прозорість взаємодії та сприяє посиленню довіри між контрагентами.

Узагальнену архітектуру такої взаємодії між учасниками первинного обліку в DLT-середовищі наведено на рис. 2.

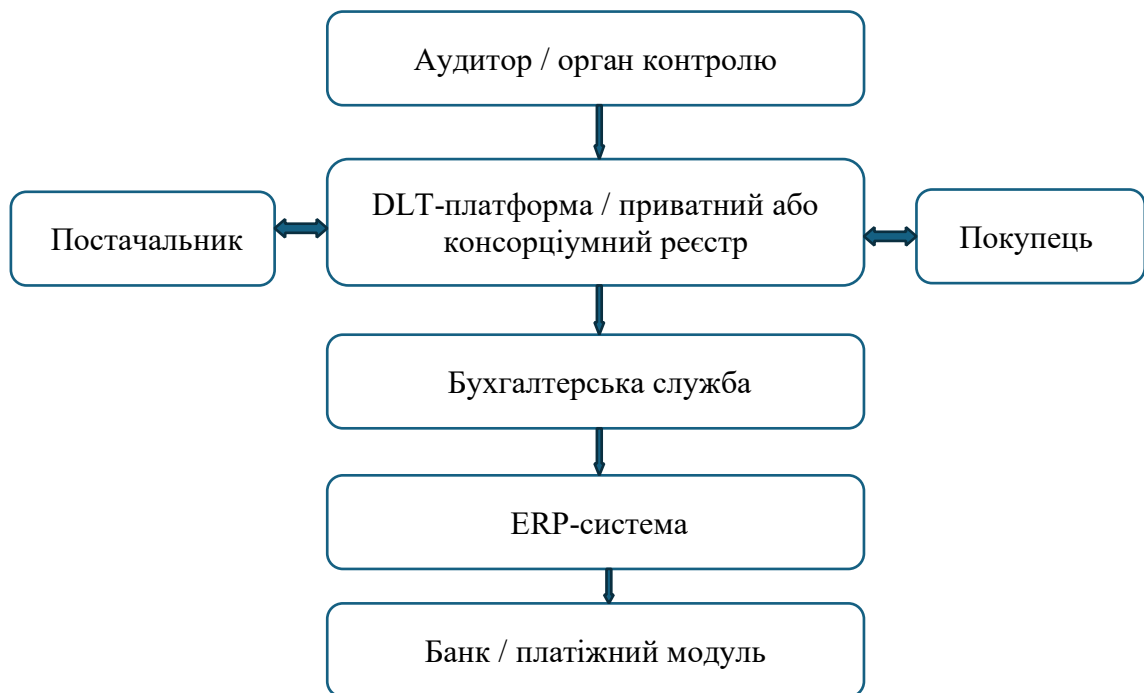

Рис. 2. Архітектура взаємодії учасників первинного обліку в DLT-середовищі

Джерело: побудовано авторами

Запропонована архітектура відображає принципово новий підхід до організації первинного обліку, за якого всі учасники господарських процесів не формують окремі, потенційно неузгоджені версії однієї й тієї самої операції, а працюють з єдиним підтвердженим записом. Доступ до такого запису диференціюється відповідно до ролей учасників, що забезпечує поєднання прозорості та контрольованості облікової інформації. У результаті формується єдине інформаційне середовище, у межах якого усувається потреба в

дублюванні даних і значно скорочується обсяг процедур звірки. Узагальнюючи наведені положення, доцільно зауважити, що трансформація первинного обліку під впливом DLT має системний характер і охоплює не лише зміну технологічних інструментів, а й переосмислення підходів до формування, перевірки та використання облікової інформації. З огляду на це, виникає необхідність проведення порівняльного аналізу традиційної та DLT-орієнтованої моделей первинного обліку, що дозволяє виявити відмінності в механізмах облікового процесу та оцінити потенційні переваги й обмеження нової парадигми (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння традиційної та DLT-орієнтованої моделі первинного обліку

Критерій	Традиційна модель	DLT-орієнтована модель
Базова одиниця фіксації	Первинний документ	Верифікована цифрова транзакція
Характер довіри	До підприємства, бухгалтера, посередника	До криптографії, правил мережі та підтвердження учасників
Зберігання даних	Централізоване або локальне	Розподілене між уповноваженими вузлами
Узгодження між сторонами	Після операції, через звірки	Під час внесення запису
Ризик дублювання / розбіжностей	Вищий	Нижчий завдяки єдиному запису
Можливість зміни запису	Теоретично можлива через редагування бази / документа	Суттєво обмежена архітектурою реєстру
Роль бухгалтера	Введення, звірка, контроль	Інтерпретація, налаштування правил, аналітика, контроль винятків
Аудит	Періодичний, вибірковий	Наближений до безперервного
Швидкість підтвердження	Залежить від документообігу	Вища за умови цифрової інтеграції
Найкраща сфера	Стандартний облік без	Постачання, взаєморозрахунки,

Критерій	Традиційна модель	DLT-орієнтована модель
використання	складної міжорганізаційної взаємодії	токенізовані активи, міжсуб'єктні операції

Джерело: побудовано авторами

Порівняльний аналіз свідчить, що трансформація первинного обліку під впливом DLT має не лише технологічний, а й концептуальний характер. Насамперед змінюється базова одиниця обліку: замість первинного документа як носія інформації формується верифікована цифрова транзакція, яка одразу інтегрується в спільне інформаційне середовище. Це зумовлює переорієнтацію облікового процесу з фіксації факту на забезпечення його підтвердження та узгодження в момент здійснення [16; 17].

Принциповою є зміна механізму формування довіри до облікової інформації. У традиційній моделі вона базується на суб'єктному чиннику – професійності бухгалтера, надійності контрагента та функціонуванні посередників, тоді як у DLT-орієнтованій системі довіра переноситься на рівень алгоритмів, криптографічних механізмів і правил мережі. У цьому контексті технології розподіленого реєстру доцільно розглядати як інструмент досягнення узгодженого запису без постійної опори на централізованого арбітра, що фактично означає часткову «економію на довірі».

Важливою перевагою DLT-моделі є забезпечення синхронізації даних у момент внесення запису, що суттєво знижує ризик дублювання інформації та виникнення розбіжностей між учасниками. Це, відповідно, трансформує роль бухгалтера: від виконання операцій введення та звірки даних до функцій налаштування облікових правил, інтерпретації результатів, аналітики та контролю виняткових ситуацій. Аналогічно змінюється й характер аудиту, який набуває ознак безперервного контролю замість періодичних перевірок [16; 17].

Отримані результати демонструють, що впровадження DLT змінює не лише інструментарій обліку, а й логіку організації облікових процесів,

інтегруючи їх у ширші цифрові екосистеми. У сучасних умовах такі технології поступово переходять від концептуальних підходів до практичних бізнес-рішень, спрямованих на поєднання господарських операцій і фінансових потоків у єдиному інформаційному середовищі, що забезпечує узгодженість даних без використання централізованих систем.

З огляду на це, особливої уваги потребує дослідження практичних аспектів впровадження DLT у систему первинного обліку підприємств, зокрема визначення послідовності дій, організаційних умов та технологічних рішень (табл. 2). Результати узагальнення етапів упровадження технологій розподіленого реєстру в систему первинного обліку свідчать про їх комплексний і поетапний характер, що охоплює як організаційні, так і технологічні аспекти трансформації облікових процесів. Зокрема, початкові етапи пов'язані з ідентифікацією доцільних сфер застосування та вибором архітектури реєстру, тоді як подальші передбачають формалізацію первинних даних, налаштування правил верифікації та інтеграцію з корпоративними інформаційними системами.

Таблиця 2

Етапи впровадження DLT у систему первинного обліку підприємства

Етап	Зміст робіт	Приклад для підприємства	Очікуваний результат
1. Відбір процесів	Визначення операцій, де найбільші втрати від звірок, затримок, дублювання	Закупівлі, постачання, акти приймання, взаєморозрахунки	Обґрунтування доцільності пілотного впровадження
2. Вибір моделі реєстру	Публічний, приватний або консорціумний DLT	Для підприємства – приватний або консорціумний реєстр	Керований рівень доступу й конфіденційності
3. Формалізація первинних даних	Переведення реквізитів первинного документа в цифровий	Накладна, рахунок, акт, ТТН, підтвердження	Стандартизований цифровий запис

Етап	Зміст робіт	Приклад для підприємства	Очікуваний результат
	формат	приймання	
4. Верифікація правил	Налаштування смартправил або бізнес-логіки	Запис операції лише після підтвердження постачальника й покупця	Мінімізація спірних записів
5. Інтеграція з ERP	Підключення DLT до облікової системи	Передача даних у SAP, Oracle ERP чи іншу систему	Автоматичне відображення транзакцій
6. Контроль доступу	Розподіл ролей між учасниками	Бухгалтер бачить проводки, аудитор – журнал, банк – платіжний статус	Диференційована прозорість
7. Пілотний запуск	Тестування на окремих ділянці	Один ланцюг постачання або група контрагентів	Оцінка ризиків і економічного ефекту
8. Масштабування	Поширення на інші процеси	Облік дебіторської та кредиторської заборгованості, рух активів, внутрішні переміщення	Формування цифрової екосистеми обліку

Джерело: побудовано авторами

Завершальні стадії орієнтовані на тестування, оцінку ефективності та масштабування рішень у межах бізнес-екосистеми. Такий підхід дозволяє забезпечити поступову адаптацію підприємства до нової моделі обліку, мінімізуючи ризики впровадження та створюючи передумови для формування єдиного цифрового середовища облікової інформації. Водночас основною умовою ефективності є узгодженість дій усіх учасників процесу, оскільки DLT передбачає колективну відповідальність за формування та підтвердження даних.

При цьому технології розподіленого реєстру переходять від концептуальних розробок до прикладних бізнес-рішень, орієнтованих на інтеграцію облікових, фінансових і операційних процесів у межах єдиних цифрових платформ. Застосування блокчейн-технологій забезпечує синхронізацію господарських операцій і фінансових потоків, що дозволяє формувати узгоджену інформаційну базу без використання централізованих систем. Практичний досвід упровадження підтверджує можливість комплексної автоматизації бізнес-процесів – від укладання контрактів до здійснення розрахунків – у межах DLT-інфраструктури (табл. 3).

Таблиця 3

Аналітична оцінка ефектів упровадження технологій розподіленого реєстру в первинний облік та суміжні бізнес-процеси

Напрямок впливу	Конкретний ефект	Кількісна оцінка	Джерело / кейс	Значення для первинного обліку
Оптимізація витрат	Скорочення паперового документообігу	до \$6,5 млрд економії щорічно	McKinsey	Зниження витрат на первинні документи та обробку
Розширення ринку	Зростання товарообігу	+\$40 млрд	McKinsey	Підвищення обсягу операцій, що підлягають обліку
Прискорення процесів	Скорочення часу обробки документів	до –65%	DHL, Accenture	Прискорення фіксації господарських операцій
Автоматизація обліку	Зменшення ручного введення даних	до –80%	DHL, Accenture	Мінімізація помилок первинного обліку
Зниження шахрайства	Втрати від контрафакту	> \$400 млрд щорічно (потенціал зниження)	OECD	Підвищення достовірності первинних даних
Прозорість	Підвищення	85%	Deloitte	Формування

Напрямок впливу	Конкретний ефект	Кількісна оцінка	Джерело / кейс	Значення для первинного обліку
операцій	прозорості транзакцій	компаній зазначають покращення		довіреного облікового середовища
Зниження адміністративних витрат	Автоматизація комплаєнсу	до –30% витрат	PwC	Спрощення облікових і контрольних процедур
Швидкість логістичних операцій	Відстеження товарів	з 7 днів до 2 секунд	Walmart × IBM Food Trust	Миттєва верифікація первинних даних
Доступ до фінансування	Пришвидшення обороту капіталу	+30%, швидший доступ до коштів	Accenture	Покращення обліку розрахунків
Ефективність міжланцюгових операцій	Скорочення часу підтвердження	–67%	Blockchain timestamp systems	Узгодження даних між обліковими системами

Джерело: побудовано авторами за [16–21]

Результати аналітичної оцінки підтверджують, що впровадження технологій розподіленого реєстру в систему первинного обліку має комплексний економічний та організаційний ефект, який виходить за межі виключно технологічної модернізації. Зокрема, рішення, запропоновані ЕУ, орієнтовані на повний цикл цифровізації операцій, тоді як підходи Oracle зосереджені на створенні permissioned-мереж із можливістю інтеграції з ERP-системами та забезпеченням контрольованого доступу до даних. Водночас емпіричні приклади свідчать, що технологічна спроможність сама по собі не гарантує успішності впровадження. Показовим є кейс платформи TradeLens, розробленої за участю IBM та Maersk, яка, попри високий рівень технологічної реалізації, була припинена через недостатній рівень інтеграції учасників та відсутність критичної маси користувачів. Це підтверджує, що ефективність

DLT визначається не лише технічними параметрами, а насамперед рівнем кооперації та узгодженості дій у межах екосистеми. Отримані результати свідчать, що такі зміни забезпечують не лише підвищення якості облікової інформації, а й формують економічно вимірюваний ефект, який проявляється в скороченні витрат, пришвидшенні процесів та підвищенні ефективності управління.

Водночас подальший розвиток і масштабування технологій розподіленого реєстру у сфері обліку значно залежить від нормативного середовища та інституційних умов їх застосування, які визначають правовий статус цифрових записів, вимоги до їх верифікації та можливості інтеграції з наявними обліковими системами (табл. 4).

Таблиця 4

Нормативна база застосування технологій розподіленого реєстру в обліку та аудиті

Документ / стандарт	Рівень	Значення для первинного обліку
ISO/TC 307	Міжнародний	Формує загальні підходи до впровадження DLT у цифрові системи обліку
ISO 22739	Міжнародний	Уніфікує термінологію (реєстр, транзакція, консенсус), що є основою цифрового обліку
ISO 23257	Міжнародний	Визначає архітектуру DLT-систем, що важливо для інтеграції з ERP та обліковими системами
МСБО 38	Міжнародний обліковий	Дає підходи до відображення нових цифрових об'єктів обліку
Стратегія цифрового розвитку системи управління державними фінансами України до 2030 року	Національний	Передбачає цифровізацію обліку, автоматизацію контролю та використання інноваційних технологій

Джерело: побудовано авторами за [22–26]

Аналіз нормативної бази свідчить, що регуляторне забезпечення впровадження технологій розподіленого реєстру у сфері первинного обліку перебуває на етапі становлення та має фрагментарний характер. Його особливістю є поєднання міжнародних технічних стандартів, які визначають архітектурні та функціональні параметри DLT-систем, з обліковими підходами, що лише частково адаптовані до цифрових активів і нових форм господарських операцій. Основну роль у формуванні базису цифрового обліку відіграють стандарти серії ISO/TC 307, які забезпечують уніфікацію термінології, визначають принципи функціонування розподілених реєстрів і створюють основу для їх інтеграції з корпоративними інформаційними системами. Водночас облікові стандарти, зокрема МСБО 38, формують лише загальне підґрунтя для відображення окремих цифрових об'єктів, не охоплюючи повною мірою специфіку транзакційно-орієнтованого обліку, що виникає в умовах DLT.

На національному рівні розвиток цифрових облікових практик закріплюється стратегічними документами, орієнтованими на автоматизацію, підвищення прозорості та зниження впливу людського чинника. Водночас результати аналізу професійного етичного регулювання діяльності бухгалтерів, аудиторів і судових експертів свідчать про наявність системних проблем, пов'язаних із недостатньою деталізацією етичних вимог, формальним підходом до їх дотримання та обмеженими механізмами контролю. Це особливо актуалізується в умовах цифровізації, коли використання автоматизованих систем обробки інформації підвищує значення захисту конфіденційних даних, відповідальності за результати алгоритмічних рішень і запобігання можливим зловживанням [27].

Таким чином, поряд із розвитком нормативної бази, впровадження DLT потребує посилення етичного регулювання професійної діяльності, що має охоплювати не лише формальні стандарти, а й формування професійної культури, підвищення компетентності фахівців та розвиток інституцій

контролю. Відсутність узгоджених підходів у цій сфері свідчить про наявність інституційного розриву між технологічними можливостями та правовим і етичним забезпеченням їх застосування.

У таких умовах доцільно розглядати впровадження DLT не лише крізь призму технологічних можливостей або нормативних обмежень, а комплексно – з урахуванням переваг, ризиків і організаційних труднощів, що визначають реальну доцільність його застосування в первинному обліку. Відповідно, узагальнення переваг і недоліків, а також можливостей і загроз упровадження технологій розподіленого реєстру доцільно здійснити у форматі SWOT-аналізу (рис. 3).

<i>Переваги (Strengths)</i>	<i>Недоліки (Weaknesses)</i>
Незмінність і захищеність записів	Складність інтеграції з наявними ERP-системами
Єдиний узгоджений запис для всіх учасників	Висока вартість упровадження
Зменшення помилок через автоматизацію	Недостатня стандартизація облікових процедур
Підвищення прозорості та простежуваності	Обмежена кількість кваліфікованих фахівців
Скорочення процедур звірки	Правова невизначеність цифрових записів
<i>Можливості (Opportunities)</i>	<i>Загрози (Threats)</i>
Формування єдиного цифрового середовища обліку	Низька готовність контрагентів до інтеграції
Інтеграція обліку, логістики та фінансів	Ризики конфіденційності даних
Автоматизація комплаєнсу та аудиту	Кіберризики та управління доступом
Розвиток смартконтрактів у господарських операціях	Відсутність узгодженого регуляторного поля
Підвищення швидкості бізнес-процесів	Залежність ефекту від масштабу екосистеми

Рис. 3. SWOT-аналіз впровадження DLT у систему первинного обліку

Джерело: побудовано авторами

SWOT-аналіз підтверджує, що технології розподіленого реєстру мають значний потенціал для трансформації первинного обліку, однак їх ефективність визначається не стільки технічними характеристиками, скільки рівнем інтеграції учасників, нормативною визначеністю та готовністю бізнес-

середовища до цифрової взаємодії. У цих умовах найбільш доцільними є гібридні моделі впровадження, що поєднують переваги розподіленості даних із механізмами централізованого управління доступом і відповідальністю.

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що трансформація первинного обліку в умовах використання технологій розподіленого реєстру формує нову логіку облікового процесу, у межах якої фіксація господарських операцій поступається місцем їх верифікації та узгодженню в реальному часі в спільному цифровому середовищі. Такий підхід забезпечує синхронізацію даних між учасниками, скорочує обсяг процедур звірки та підвищує оперативність відображення облікової інформації.

Зміни охоплюють не лише технологічну основу, а й механізм формування довіри до облікових даних, що зміщується від суб'єктного рівня до алгоритмічного, визначаючи нові підходи до контролю, аудиту та ролі бухгалтера, яка дедалі більше пов'язується з аналітикою, налаштуванням правил і управлінням винятками. Водночас практичний досвід упровадження свідчить про залежність результативності таких рішень від рівня інтеграції учасників і їх здатності діяти в межах єдиної інформаційної екосистеми.

Економічний ефект використання DLT проявляється в зниженні витрат на обробку інформації, пришвидшенні бізнес-процесів, підвищенні прозорості операцій та якості первинних даних, однак його досягнення потребує узгодженості дій, відповідної цифрової інфраструктури та готовності контрагентів до взаємодії. Узагальнення переваг і недоліків, можливостей і загроз у межах SWOT-аналізу підтверджує, що потенціал технології реалізується лише за умови поєднання технологічної спроможності з організаційною та інституційною готовністю середовища.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробкою моделей цифрового первинного обліку, адаптацією облікових стандартів до умов використання розподілених реєстрів та оцінкою ефективності їх упровадження на рівні підприємств.

Список використаних джерел

1. Georgiou I., Sapuric S., Lois P., Thrassou A. Blockchain for Accounting and Auditing—Accounting and Auditing for Cryptocurrencies: A Systematic Literature Review and Future Research Directions. *Journal of Risk and Financial Management*. 2024. Vol. 17, № 7. Article 276. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm17070276>
2. Замлинський В., Наконечна О., Ступницька Т., Городніченко С. Інституціоналізація блокчейн-технологій у бухгалтерському обліку та аудиті. *Food Industry Economics*. 2025. Vol. 17, № 4. P. 20–30. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v17i4.3339>
3. Ariciu G., Tiron-Tudor A., Teh C., Uman T. Accounting and auditing in the age of blockchain technology: review and research agenda. *Journal of Risk Finance*. 2026. Vol. 27, № 1. P. 46–67. DOI: <https://doi.org/10.1108/JRF-05-2025-0222>
4. Parra-Domínguez J., Sanz Martín L., López Pérez G., Zafra Gómez J. L. The disruption of blockchain technology in accounting: a review of scientific progress. *Journal of Accounting & Organizational Change*. 2025. Vol. 21, № 7. P. 330–362. DOI: <https://doi.org/10.1108/JAOC-10-2024-0327>
5. Rijanto A. Blockchain technology roles to overcome accounting, accountability and assurance barriers in supply chain finance. *Asian Review of Accounting*. 2024. Vol. 32, № 5. P. 728–758. DOI: <https://doi.org/10.1108/ARA-03-2023-0090>
6. Marselita O. Blockchain Technology and Quality of Accounting Information: A Systematic Literature Review. *Jurnal Akuntansi Dan Keuangan*. 2024. Vol. 26, № 2. P. 103–117. DOI: <https://doi.org/10.9744/jak.26.2.103-117>
7. Zayed D. L. M. M. The Adoption of Digital Ledger Technology for Instant Auditing and Accurate Financial Reporting in Accounting. *International Journal of Accounting and Economics Studies*. 2025. Vol. 12, № 7. P. 637–646.

DOI: <https://doi.org/10.14419/qx521w62>

8. Hasdik A. R., Hidayatullah A. M. S., Nasaruddin N. A. Blockchain in accounting: A systematic review of financial reporting transparency and fraud mitigation in Indonesia. *Priviet Social Sciences Journal*. 2026. Vol. 6, № 4. P. 257–270. DOI: <https://doi.org/10.55942/pssj.v6i4.1745>

9. Dyball M. C., Seethamraju R. Blockchain: Exploring its Impact on the Business Models of Australian Accounting Firms. *Information Systems Frontiers*. 2025. Vol. 27. P. 429–448. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10796-024-10547-1>

10. Matskiv H., Smirnova I., Malikova A., Puhachenko O., Dubinina M. The application of blockchain technology in accounting and auditing: experience of Ukraine and Kazakhstan. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 1, № 48. P. 180–192. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3955>

11. Ярощук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 3–4. С. 28–44. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.028>

12. Hilevska K. Predictors of economic efficiency of implementing human-centered models of children's integration into business-location environments. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19229499>

13. Yatsemyrskyi L. Transformation of institutional client onboarding processes through agent-based intelligent AI systems in high-risk financial infrastructure. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 27. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18504385>

14. Olkhovsky V. Adaptation of precision agriculture systems to conditions of labor shortages in agriculture. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18137244>

15. Лега О. В., Макаруч А. В. Підвищення точності оцінювання

показника функціональної стійкості інформаційних систем у цифровій економіці за допомогою ансамблевих моделей машинного навчання. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2025. № 47. С. 04–112. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1833> (дата звернення: 01.03.2026).

16. Balroop D. Blockchain's Impact on Finance in 2024: Beyond Cryptocurrency. 2024. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/blockchains-impact-finance-2024-beyond-cryptocurrency-dave-balroop-e0qqc/> (дата звернення: 01.03.2026).

17. AlKokhon H. Trade Finance Digitization Guide. 2023. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/trade-finance-digitization-guide-hussam-kokhon-cdcs-cbe/> (дата звернення: 01.03.2026).

18. Blockchain solutions for business lifecycle management. *EY: вебсайт*. URL: https://www.ey.com/en_ua/services/blockchain (дата звернення: 01.03.2026).

19. Oracle Blockchain: вебсайт. URL: <https://www.oracle.com/blockchain/> (дата звернення: 01.03.2026).

20. A.P. Moller – Maersk and IBM to discontinue TradeLens platform. *Maersk: вебсайт*. 2022. URL: <https://www.maersk.com/news/articles/2022/11/29/maersk-and-ibm-to-discontinue-tradelens> (дата звернення: 01.03.2026).

21. PwC Global Crypto Regulation Report 2025: Navigating the Global Landscape. March 2025. URL: <https://legal.pwc.de/content/services/global-crypto-regulation-report/pwc-global-crypto-regulation-report-2025.pdf> (дата звернення: 01.03.2026).

22. ISO/TC 307 Blockchain and distributed ledger technologies. *ISO: вебсайт*. URL: <https://www.iso.org/committee/6266604.html> (дата звернення: 01.03.2026).

23. ISO 22739:2024 Blockchain and distributed ledger technologies –

Vocabulary. *ISO: вебсайт*. 2024. URL: <https://www.iso.org/standard/82208.html>
(дата звернення: 01.03.2026).

24. ISO 23257: 2022 Blockchain and distributed ledger technologies – Reference architecture. *ISO: вебсайт*. 2022. URL: <https://www.iso.org/standard/75093.html> (дата звернення: 01.03.2026).

25. IAS 38 Intangible Assets. *IFRS: вебсайт*. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>
(дата звернення: 01.03.2026).

26. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 травня 2025 р. № 464-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/464-2025-p> (дата звернення: 01.03.2026).

27. Лобода Н. О., Петришин Л. П., Чабанюк О. М. Формування професійної етики бухгалтерів, аудиторів та судових експертів: історичний аспект і сучасність. *Фінансовий простір*. 2026. № 1 (59). С. 87–99. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1\(59\).2026.87101102](https://doi.org/10.30970/fp.1(59).2026.87101102)